

ACADEMIA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI SILVICE
„Gheorghe Ionescu-Șișești”
FIȘA SINTETICĂ
CANDIDAT PENTRU ALEGEREA CA
MEMBRU DE ONOARE DIN STRĂINĂTATE

Numele candidatului: **Parascovia Sava**

Locul de muncă și funcția în prezent (sau ultimul în caz de pensionare): IP Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare, doctor habilitat în științe agricole, conferențiar cercetător, cercetător științific principal, secția Genofond, Ameliorare și Selecție Clonală a Plantelor Horticole

Recomandat de: IP Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare;
 Dr. hab. Constantin Dadu;
 Dr. hab. Mihail Rapcea

Date personale:

Data și locul nașterii: ..

Adresa prezent .., mun. Chișinău, or. Codru,

Motivarea propunerii în relație cu CRITERIILE Minimale prevăzute în Anexa 1 la Regulamentul pentru primiri de membri în ASAS, precizând realizările de excelență și meritele de excepție pentru care este propus; impactul asupra domeniului propriu de activitate; reputația națională/ internațională (unde este cazul).

Parascovia SAVA, agronom cercetător, doctor habilitat în științe agricole, conferențiar cercetător, activistă profesională și socială, s-a născut la .. A absolvit școala cu studierea aprofundată în limba franceză nr.1 din or. Chișinău în anul 1973. În perioada 1977-1982 a continuat studiile la Institutul Agricol "M. Frunze" (Universitatea Agrară de Stat din Moldova). În anul 1982 a fost repartizată ca tânăr specialist la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură.

2003 - susține teza și obține titlul de doctor în agricultură;

2006 - obține titlul științific de conferențiar cercetător;

2013 - 2015 perioada studiilor de postdoctorat;

2017 - 2020 perioada de susținere a tezei de doctor habilitat în științe agricole.

2020 - obține titlul de doctor habilitat în științe agricole;

2020 - obține dreptul de conducător de doctorat.

Parascovia Sava și-a început cariera profesională în anul 1982 în calitate de laborant superior la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură în secția de Pepinierit pomicol și arbuști fructiferi. Din anul 1986 avansează în carieră de la cercetător științific inferior la cel superior în cadrul laboratorului Arbuști fructiferi și căpșun. Din anul 2006 devine șefa laboratorului Arbuști fructiferi și căpșun. Cercetările efectuate pe parcursul carierei profesionale au fost orientate la studierea și perfecționarea tehnologiilor de cultivare a soiurilor de arbuști fructiferi și căpșun, cât și implementarea lor în producție.

Parascovia SAVA este conferențiar cercetător, doctor habilitat în științe agricole, cercetător științific principal, care activează la IP Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare, Direcția Pomicultură. A susținut teza de doctor în agricultură la specialitatea 411.06 - Pomicultura la UASM, Chișinău cu tema: "Sporirea productivității agrișului și zmeurului în cultura intensivă prin selectarea soiurilor și perfecționarea structurii plantațiilor" și teza de doctor habilitat cu tema: "Sporirea productivității agrișului și zmeurului în cultura intensivă prin selectarea soiurilor și perfecționarea structurii plantațiilor".

De asemenea este autoare a două monografii monoautor: Bazele științifice ale culturii agrișului în Republica Moldova. (Tipografia UASM, Chisinau, 2012) și Cultura zmeurului în Republica Moldova. Tipografia UASM, Chișinău, 2016); coauthor la două monografii colective:

Fala A., Pânteia Maria, Sava, Parascovia, Cibotari Valentina. Studiul privind identificarea produselor, băuturilor, bucatelor și obiectelor de meșteșugărit pasibile înregistrării în calitate de Indicații Geografice, Denumiri de Origine și Specialități Tradiționale Garantate în Republica Moldova. (F.E.-P. Tipografia Centrală, Chișinău, 2018); Dadu, C., Donea, V., Roșca, I., Bodrug, Elena, Sava, Parascovia, Donea, V., Grati, V. Arbori și arbuști fructiferi. (Tipogr. AȘM, Chișinău, 2019, 328 p.) și coautor cu 4 capitole în Manualul colectiv, tradus și în limba rusă: Balan, V., Sava, P., Calalb, T., Ciorchină, N., Todiraș, V., Roșca, I., Cumpanici, A., Zbancă, A. Cultura arbuștilor fructiferi și căpșunului. (Tipogr. "Bons Offices", Chișinău, 2017).

Domeniile sale de competență sunt: Cercetări științifice legate de studierea colecției soiurilor de căpșun și arbuști fructiferi, aprecierea productivității și capacității de multiplicare a plantelor, calității producției în cultura obișnuită și ecologică, a gradului de adaptare a speciilor bacifere la influența climei schimbătoare în condițiile pedoclimatice ale Republicii Moldova. În rezultatul cercetărilor s-au realizat perfecționarea recomandărilor tehnologice de cultivare, producere a fructelor și a materialului săditor în cultura obișnuită și ecologică, implementarea și monitorizarea lor în producție, acordarea consultanței și asistenței tehnologice producătorilor horticoli, cât și instruirea cadrelor științifice.

Conducătoare de doctorat din 2022-2023 la doctorandele: Caterenciuc Cristina, Specialitatea 411.06 – Pomicultură, tema: "Cercetări privind influența unor factori ecologici, biologici și tehnologici asupra productivității și calității fructelor de mur"; Bulgac Natalia, Specialitatea 411.06 – Pomicultură, tema: "Influența metodelor ecologice de cultivare și a schimbărilor climatice asupra productivității unor soiuri de coacăz negru".

Este membră al Seminarului Specializat la Susținerea tezelor de doctor și Consiliului Științific Specializat la UTM; Președinte a Comitetului tehnic CT-10 de la Institutul de Standardizare (ISM); Consilier în Proprietatea Intelectuală; Membra Consiliului științific și Comisiei Metodice a IP IȘPHTA; Membra Colegiului de redacție a revistei Pomicultura, Viticultura și Vinificația; Expertă - recenzentă la AȘM, ANCD; Recenzentă - la revista Akademos; Recenzentă la revistele internaționale: International Journal of Plant and Soil Science; Asian Journal of Agriculture and Allied Sciences; UTTAR Pradesh Journal of Zoology; Journal of Pharmaceutical Research International; Journal of Applied Life Sciences International; Journal of Advances in Medical and Pharmaceutical Sciences; Asian Journal of Advances in Agricultural Research; Asian Research Journal of Agriculture, Asian Plant Research Journal, Asian Journal of Research in Botany; Journal of Case Reports in Medical Science; International Journal of Environment and Climate Change.

Președinta Asociațiilor profesionale care au ca scop de a susține și apăra interesele producătorilor, de a consulta și instrui în domeniul horticol: din anul 2007 în cadrul Asociației de Consultanță și Instruire a Fermierilor AO AGRO-DICOM; din anul 2010 și în cadrul Asociației Producătorilor de Pomușoare AO APP „BACIFERA”.

A participat în cadrul primului Proiect agricol (USAID) la Stagiul de la Horticulture Research International din East Malling, Marea Britanie din anul 1998 (mai-august) cu tema: Perfecționarea în domeniul ameliorării soiurilor, cultivării și producerii materialului săditor de arbuști fructiferi și căpșun, în special la speciile de căpșun și zmeur.

A participat în cadrul Proiectului FAO Türkiye Partnership Programme on Food and Agriculture (FTPP II) – (2022) la: Instruirile on-line organizate de către specialiștii din Turcia, Adana, Ankara, Izmir; Vizita de lucru în Turcia în perioada 25.09 - 01.10.2022 cu participarea la Instruirea cu tema: Plant Protection Training Course 26-30.09.2022 la Biological Control Research Institute, Adana, TAGEM; și Vizita de lucru în Uzbekistan cu tema Biological Control Applications în perioada 02-06.10.2022/

A coordonat următoarele proiecte ca: Conducător științific al etapei de cercetări științifice la studierea soiurilor și perfecționarea tehnologiilor de cultivare a culturilor bacifere pentru laboratorul Arbuști fructiferi și căpșun din cadrul Proiectului Instituțional (anii 2007- 2023).

Director de proiect la proiectul de transfer tehnologic cu nr.67T, la tema: "Perfecționarea și implementarea tehnologiilor de cultivare a căpșunului și arbuștilor fructiferi realizat de laboratorul "Arbuști fructiferi și căpșun" al IP IȘPHTA (anii 2008-2009).

Director de proiect la proiectul de transfer tehnologic cu nr.126T, la tema: "Perfecționarea și implementarea tehnologiilor de producere a fructelor de agriș, coacăz negru, zmeur și căpșun cu înființarea plantațiilor demonstraționale", realizat de laboratorul "Arbuști fructiferi și căpșun" al IP IȘPHTA (anii 2010-2011) în cadrul căruia, pentru realizarea proiectului a colaborat cu două Pepiniere de producere a materialului săditor bacifer din Italia, cu Institutul de Horticultură din Belarusia și cu ICDP Pitești- Mărăcineni.

Director de proiect la proiectul bilateral internațional cu Nr.10/RoA, la tema: „Ameliorarea speciilor de arbuști fructiferi cu importanță nutrițională” din cadrul Programului de colaborare bilaterală între AȘM din Republica Moldova și ANCS din România realizat de laboratorul "Arbuști fructiferi și căpșun" al IP IȘPHTA împreună cu laboratorul „Arbuști fructiferi și căpșun” al Institutului de Cercetare Dezvoltare pentru Pomicultură din Pitești-Mărăcineni (anii 2013-2014).

A fost implicată ca Expert-senior în Proiectul UE și AGEPI privind studierea și identificarea producătorilor de pomușoare și a produselor, băuturilor, bucatelor și obiectelor de meșteșugărit pasibile pentru înregistrarea în calitate de Indicații Geografice, Denumiri de Origine și Specialități Tradiționale Garantate în Republica Moldova (2018).

A fost implicată ca fondatoare și una din organizatoare a Proiectului anual Agri - Cultural "Festivalul Au Gust" din or. Durlești, mun Chișinău (6 ediții - anii 2018-2023).

A publicat peste 125 de lucrări științifico-practice atât în țară, cât și peste hotare, a participat la 41 de conferințe și simpozioane naționale și internaționale cu prezentarea lucrărilor științifice și de cercetare în cadrul ședințelor în plen din: Republica Moldova (AȘM, UASM, UTM), România (București, Iași, Pitești, Cluj-Napoca), Ucraina (Kiev), Belarus (Samohvalovici), Rusia (Breansc), Turkey etc.

Lista celor mai semnificative (importante) realizări științifice :

1. SAVA, Parascovia. Etude apropos de la qualite des fruits et la productivite de quelques varietes du framboisier. Lucrări științifice, Seria Horticultură, Anul L, vol. 50, ed. "Ion Ionașcu de la Brad", Iași, 2007, p. 409-412. ISSN 1454-7376.

[http://www.uaiasi.ro/revista_horti/files/Nr_2007/Vol_50_2007%20\(77\).pdf](http://www.uaiasi.ro/revista_horti/files/Nr_2007/Vol_50_2007%20(77).pdf)

2. SAVA, Parascovia. Adaptation ability of the sorts of gooseberry in Republic of Moldova. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, Horticulture. – România, Cluj-Napoca, 2008, Vol. 65, p.283-286.

<http://journals.usamvcluj.ro/index.php/horticulture/article/view/545>

3.SAVA, Parascovia. Roots development capacity of gooseberry plants. Simpozionul Științific Internațional cu tema „ Horticultură și Peizagistica mileniului III domenii cu impact major asupra calității vieții, București, România, 2010, p.490-493. ISSN 1222-5312.

<http://horticulturejournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/issues/8-administrative/173-lucrari-stiintifice-seria-b-horticultura-vol-liv-2010>

4. SAVA, Parascovia. Roots development capacity of raspberry plants. Capacitatea de dezvoltare a rădăcinilor la plantele de zmeur. Simpozionul Științific Internațional, Horticultura – Știință, Calitate, Diversitate și Armonie. Lucrări științifice. Seria Horticultură. Vol. 55-2, Iași, România, 2012, p. 231-236. ISSN 1454-7376.

[http://www.uaiasi.ro/revista_horti/files/Nr2_2012/Vol-55-2_2012%20\(37\).pdf](http://www.uaiasi.ro/revista_horti/files/Nr2_2012/Vol-55-2_2012%20(37).pdf)

5. SAVA, Parascovia. Bazele științifice ale culturii agrișului în Republica Moldova. Monografia. Tipografia UASM, Chișinău, 2012, p.192. ISBN:978-9975-64-226-2; CZU: 634.726.(478)

http://bsclupan.asm.md/src/userfiles/src/buletine_tematice/Science_2012_WEB.pdf

6.SAVA, Parascovia. Resistance of some raspberry variety on fluctuations climate conditions in Republic of Moldova. Fruit Growing Research, Vol. XXX, Pitești, România, 2014, 19-22. ISSN 1584-2231.

<https://publications.icdp.ro/publicatii/lucrari%202014/03.%20Sava.pdf>

7. SAVA, Parascovia, GHERASIMOVA Elena. Research on obtaining sea buckthorn organic berries in Republic of Moldova. *Horticulture: Scientific Papers. Series B. Horticulture*, Vol. LIX, București, 2015, p.87-90. ISSN 2285-5653.

<http://horticulturejournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/9-articles/343-research-on-obtaining-sea-buckthorn-organic-berries-in-republic-of-moldova-343>

8.SAVA, Parascovia. Cultura zmeurului în Republica Moldova. Monografie. Tipografia Reclama, Chișinău, 2016, 157 p. ISBN 9975-62-124.

http://cc.sibimol.bnrm.md/opac/bibliographic_view/578133

9. BALAN, V.; SAVA, P.; CALALB, T.; CIORCHINĂ, N.; TODIRAȘ, V.; ROȘCA, I.; CUMPANICI, A.; ZBANĂ, A. Cultura arbuștilor fructiferi și căpsunului. Manual colectiv. Tipogr. "Bons Offices", Chișinău, 2017, p.434. ISBN:978-9975-87-263-8

http://cc.sibimol.bnrm.md/opac/bibliographic_view/600201;jsessionid=23E5FB8B273BD841700E35C932F06CA7

10. САВА, Парасковья. Продуктивность и продолжительность срока эксплуатации насаждений крыжовника в условиях Республики Молдова. IV International Agriculture Congress, (UTAK 2021), editors dr.Tuba Bak, dr. Emrah Guler, Turkey 2021, p. 58-64. ISBN: 978-605-80128-6-8

www.utak2021.com

Descrierea activității candidatului, cu indicarea realizărilor și a importanței științifice, economice și sociale a acestora.

Decizia Secției:

Propunere aprobată la data de ..... de Secție prin vot secret: voturi exprimate .....
voturi pentru ..... ; voturi contra ..... ; abțineri .....

Propunere încă nediscutată .....

Se vor anexa 10 lucrări considerate de candidat semnificative pentru activitatea sa.

Data .....

Semnătura președintelui secției.....